

دانشکده بهداشت - گروه آمار و اپیدمیولوژی

عنوان درس: اپیدمیولوژی بیماری های واگیر	تعداد واحد: ۲ واحد
دوره: کارشناسی ارشد اپیدمیولوژی	مدت زمان ارائه درس: ۳۴ ساعت
پیش نیاز: ندارد	
مدرس: دکتر سید مرتضی شمشیرگران، MD, PhD	

اهداف کلی

➤ در پایان دوره دانشجویان عزیز می بایست مهارت و دانش لازم را در موضوعات زیر فرا گیرند:

- ۱ - آشنایی با تعریف، ترمینولوژی، کلیات، نحوه انتقال و سیر طبیعی بیماری های واگیر
- ۲ - آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری HIV/AIDS
- ۳ - آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری های ناشی از RNA ویروس ها (گاستروانتریت های ویرال، سرخک، سرخجه، اوریون)
- ۴ - آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری های
- ۵ - آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری های سل و جذام
- ۶ - آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری تب مالت (بروسلوز)
- ۷ - آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری وبا
- ۸ - آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری های ویرال سیستم تنفسی فوقانی (Flu & Common Cold)
- ۹ - آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری های پروتوزوایی (آمیبا، مالاریا، لیشمانیوزیس)
- ۱۰ - آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری هپاتیت های ویروسی
- ۱۱ - آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری تب خونریزی دهنده ویروسی کریمه-کنگو
- ۱۲ - آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری لپتوسپیروز
- ۱۳ - تب حصبه و شبه حصبه
- ۱۴ - آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری تب Q

جدول زمان بندی درس اصول اپیدمیولوژی

سرفصل مطالب	ساعات مورد نیاز	نحوه ارائه	امکانات آموزشی	روش ارزشیابی
آشنایی با تعریف، ترمینولوژی، کلیات، نحوه انتقال و سیر طبیعی بیماری های واگیر	۲	کنفرانس، سخنرانی، پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری HIV/AIDS	۲	کنفرانس، سخنرانی، پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری های ناشی از RNA ویروس ها	۴	کنفرانس، سخنرانی، پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری های	۲	کنفرانس، سخنرانی، پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری های سل و جذام	۲	کنفرانس، سخنرانی، پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری تب مالت (بروسلوز)	۲	کنفرانس، سخنرانی، پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری وبا	۲	کنفرانس، سخنرانی، پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری های ویرال سیستم تنفسی فوقانی (Flu & Cold)	۲	کنفرانس، سخنرانی، پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری های پروتوزوایی (آمیبا، مالاریا، لیشرمانیوزیس)	۴	کنفرانس، سخنرانی، پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری هپاتیت های ویروسی	۴	کنفرانس، سخنرانی، پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری تب خونریزی دهنده ویروسی کریمه-کنگو	۲	کنفرانس، سخنرانی، پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری لپتوسپیروز	۲	کنفرانس، سخنرانی، پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری های تب حصبه و شبه حصبه	۲	کنفرانس، سخنرانی، پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی
آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری تب Q	۲	کنفرانس، سخنرانی، پرسش و پاسخ	ویدیو پروژکتور، وایت برد	آزمون تشریحی

جلسه اول:

❖ هدف کلی

آشنایی با تعریف، ترمنولوژی، کلیات، نحوه انتقال و سیر طبیعی بیماری های واگیر

• اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- روند کلی بیماری های واگیر را در دهه های اخیر توضیح دهد.
- مفهوم اصطلاحات و ترم های رایج در بیماری های واگیر را درک کند.
- اهمیت و بار بیماری های واگیر را بدرستی بشناسد.
- دسته بندی های مربوط به بیماری های واگیر را بیان نماید.
- سیر طبیعی و راه های انتقال بیماری های واگیر را درک و توضیح دهد.
- دید درستی از بیماری های واگیر نو پدید و بازپدید ارایه نماید.

جلسه دوم:

❖ هدف کلی

آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری HIV/AIDS

• اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- تعریف کاملی از بیماری HIV/AIDS و تاریخچه آن ارایه دهد.
- عامل اتیولوژیک و چرخه تکثیر آن را بیان کند.
- راه های انتقال و سرایت بیماری را توضیح دهد.
- انتشار جغرافیایی بیماری را در سطح جهان، منطقه و کشور عزیزمان ایران بطور کامل فرا گرفته باشد.
- گروه های در معرض خطر بیماری را بخوبی بشناسد.
- راه های کنترل و پیشگیری از بیماری را درک کند.
- قادر به تعریف سطوح مختلف پیشگیری در زمینه بیماری باشد.

جلسات سوم و چهارم:

❖ هدف کلی

۱ - آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری های ناشی از RNA ویروس ها (گاستروانتریت های ویرال، سرخک، سرخچه، اوزیون)

• اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- تعریف کاملی از بیماری های ناشی از ویروس های RNA دار ارائه دهد.
- عامل اتیولوژیک بیماری را بشناسد.
- راه های انتقال و سرایت بیماری را توضیح دهد.
- انتشار جغرافیایی بیماری را در سطح جهان، منطقه و کشور عزیزمان ایران بطور کامل فرا گرفته باشد.
- گروه های در معرض خطر بیماری را بخوبی بشناسد.
- راه های کنترل و پیشگیری از بیماری را درک کند.

جلسه پنجم:

❖ هدف کلی

آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری های

• اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- تعریف کاملی را از بیماری و تاریخچه بیماری ارائه دهد.
- عامل اتیولوژیک و چرخه زندگی آن را بیان کند.
- راه های انتقال و سرایت بیماری را توضیح دهد.
- انتشار جغرافیایی بیماری را در سطح جهان، منطقه و کشور عزیزمان ایران بطور کامل فرا گرفته باشد.
- گروه های در معرض خطر بیماری را بخوبی بشناسد.
- راه های کنترل و پیشگیری از بیماری را درک کند.

جلسه ششم:

❖ هدف کلی

آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری های سل و جذام

• اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- تعریف کاملی را از بیماری و تاریخچه بیماری ارائه دهد.
- عامل اتیولوژیک و چرخه زندگی آن را بیان کند.
- راه های انتقال و سرایت بیماری را توضیح دهد.
- انتشار جغرافیایی بیماری را در سطح جهان، منطقه و کشور عزیزمان ایران بطور کامل فرا گرفته باشد.
- گروه های در معرض خطر بیماری را بخوبی بشناسد.
- راه های کنترل و پیشگیری از بیماری را درک کند.
- قادر به تعریف سطوح مختلف پیشگیری در زمینه بیماری باشد.
- طرح DOTS را در زمینه درمان و پیشگیری از انتشار بیماری سل توضیح دهد.
- مقاومت دارویی و انواع آن را در بیماری سل بازگو کند.

جلسه هفتم:

❖ هدف کلی

آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری تب مالت (بروسلوز)

• اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- تعریف کاملی را از بیماری و تاریخچه بیماری تب مالت ارائه دهد.
- عامل اتیولوژیک و چرخه زندگی آن را بیان کند.
- راه های انتقال و سرایت بیماری را توضیح دهد.

- انتشار جغرافیایی بیماری را در سطح جهان، منطقه و کشور عزیزمان ایران بطور کامل فرا گرفته باشد.
- گروه های در معرض خطر بیماری را بخوبی بشناسد.
- راه های کنترل و پیشگیری از بیماری را درک کند.
- قادر به تعریف سطوح مختلف پیشگیری در زمینه بیماری باشد.

جلسه هشتم:

❖ هدف کلی

آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری وبا

• اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- تعریف کاملی را از بیماری و تاریخچه بیماری ارایه دهد.
- عامل اتیولوژیک و چرخه زندگی آن را بیان کند.
- راه های انتقال و سرایت بیماری را توضیح دهد.
- انتشار جغرافیایی بیماری را در سطح جهان، منطقه و کشور عزیزمان ایران بطور کامل فرا گرفته باشد.
- گروه های در معرض خطر بیماری را بخوبی بشناسد.
- راه های کنترل و پیشگیری از بیماری را درک کند.

جلسه نهم:

❖ هدف کلی

آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری های ویرال سیستم تنفسی فوقانی (Flu & Cold)

• اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- تعریف کاملی را از بیماری ارایه دهد.
- عامل اتیولوژیک بیماری را بشناسد.

- راه های انتقال و سرایت بیماری را توضیح دهد.
- انتشار جغرافیایی بیماری را در سطح جهان، منطقه و کشور عزیزمان ایران بطور کامل فرا گرفته باشد.
- گروه های در معرض خطر بیماری را بخوبی بشناسد.
- راه های کنترل و پیشگیری از بیماری را درک کند.
- قادر به تعریف سطوح مختلف پیشگیری در زمینه بیماری باشد.

جلسات دهم و یازدهم:

❖ هدف کلی

آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری های پروتوزوایی (آمیبیاز، مالاریا، لیشمانیوزیس)

• اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- تعریف کاملی را از بیماری و تاریخچه بیماری ارائه دهد.
- عامل اتیولوژیک و چرخه زندگی آن را بیان کند.
- راه های انتقال و سرایت بیماری را توضیح دهد.
- انتشار جغرافیایی بیماری را در سطح جهان، منطقه و کشور عزیزمان ایران بطور کامل فرا گرفته باشد.
- گروه های در معرض خطر بیماری را بخوبی بشناسد.
- راه های کنترل و پیشگیری از بیماری را درک کند.
- قادر به تعریف سطوح مختلف پیشگیری در زمینه بیماری باشد.

جلسات دوازدهم و سیزدهم:

❖ هدف کلی

آشنایی با اپیدمیولوژی هپاتیت های ویروسی

• اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- تعریف کاملی را از بیماری و تاریخچه بیماری ادایه دهد.
- عامل اتیولوژیک بیماری و مشخصات بارز آنها را بشناسد.
- راه های انتقال و سرایت بیماری را توضیح دهد.
- تفاوت های بارز هپاتیت های ویرال را بخوبی درک کند.
- انتشار جغرافیایی بیماری را در سطح جهان، منطقه و کشور عزیزمان ایران بطور کامل فرا گرفته باشد.
- گروه های در معرض خطر بیماری را بخوبی بشناسد.
- راه های کنترل و پیشگیری از بیماری را درک کند.

جلسه چهاردهم:

❖ هدف کلی

آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری تب خونریزی دهنده و بررسی کریمه-کنگو

● اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- تعریف کاملی را از بیماری و تاریخچه بیماری ادایه دهد.
- عامل اتیولوژیک بیماری را بشناسد.
- راه های انتقال و سرایت بیماری را توضیح دهد.
- انتشار جغرافیایی بیماری را در سطح جهان، منطقه و کشور عزیزمان ایران بطور کامل فرا گرفته باشد.
- گروه های در معرض خطر بیماری را بخوبی بشناسد.
- راه های کنترل و پیشگیری از بیماری را درک کند.
- قادر به تعریف سطوح مختلف پیشگیری در زمینه بیماری باشد.

جلسه پانزدهم:

❖ هدف کلی

آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری لپتوسپیروز

● اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- تعریف کاملی از از بیماری و تاریخچه بیماری ارائه دهد.
- عامل اتیولوژیک و چرخه زندگی آن را بیان کند.
- راه های انتقال و سرایت بیماری را توضیح دهد.
- انتشار جغرافیایی بیماری را در سطح جهان، منطقه و کشور عزیزمان ایران بطور کامل فرا گرفته باشد.
- گروه های در معرض خطر بیماری را بخوبی بشناسد.
- راه های کنترل و پیشگیری از بیماری را درک کند.
- قادر به تعریف سطوح مختلف پیشگیری در زمینه بیماری باشد.

جلسه شانزدهم:

❖ هدف کلی

آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری های تب حصبه و شبه حصبه

• اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- تعریف کاملی از از بیماری و تاریخچه بیماری ارائه دهد.
- عامل اتیولوژیک بیماری را بیان کند.
- راه های انتقال و سرایت بیماری را توضیح دهد.
- انتشار جغرافیایی بیماری را در سطح جهان، منطقه و کشور عزیزمان ایران بطور کامل فرا گرفته باشد.
- گروه های در معرض خطر بیماری را بخوبی بشناسد.
- راه های کنترل و پیشگیری از بیماری را درک کند.

جلسه هفدهم:

❖ هدف کلی

آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری تب Q

• اهداف اختصاصی

دانشجو باید بتواند:

- تعریف کاملی از از بیماری و تاریخچه بیماری ارائه دهد.
- عامل اتیولوژیک بیماری را شناخته باشد.
- راه های انتقال و سرایت بیماری را توضیح دهد.
- انتشار جغرافیایی بیماری را در سطح جهان، منطقه و کشور عزیزمان ایران بطور کامل فرا گرفته باشد.
- گروه های در معرض خطر بیماری را بخوبی بشناسد.
- راه های کنترل و پیشگیری از بیماری را درک کند.
- قادر به تعریف سطوح مختلف پیشگیری در زمینه بیماری باشد.

روش آموزش:

- **آموزش تئوری:** این روش شامل تدریس استاد به صورت سخنرانی و ارائه مثال هایی از مقالات بصورت کار عملی خواهد بود. بعلاوه در پایان هر مبحث مجموعه ای از بحث های گروهی و تبادل نظرات دانشجویان میزان درک و فهم دانشجویان از مطالب ارائه شده مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت. بعلاوه دانشجویان موظف به ارائه یک سخنرانی در یکی از موضوعات و سرفصل های درسی خواهند بود و امتیاز سخنرانی مربوطه بر اساس چک لیستی که به همین منظور تهیه شده است مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.
- **آموزش عملی:** وسایل کمک آموزشی شامل ویدیو پروژکتور و وایت بورد. ارائه کاربرگ های مرتبط با عناوین هر جلسه و ارائه تکالیف عملی متناسب با مطالب ارائه شده بمنظور انجام و ارائه آنها در جلسات آتی.

شرایط اجرا:

- امکانات آموزشی بخش شامل ویدیو پروژکتور، سالن کامپیوتر و اینترنت
- آموزش دهندة: اساتید گروه آمار و اپیدمیولوژی

❖ منابع اصلی درس

۱ - انجمن اپیدمیولوژی ایران، اپیدمیولوژی بیماری های شایع در ایران . جلد نخست . بیماری های واگیر . انتشارات گپ: دشت ۱۳۹۲

۲ - اصول طب داخلی هاریسون . بیماری های عفونی . ترجمه دکتر صبا مرادی. ناهید حسن پور. دکتر بهنام بوذری. تهران: انتشارات کتاب ارجمند. ۱۳۹۱

ارزشیابی:

❖ نحوه ارزشیابی

دانشجو بر اساس دو روش زیر ارزشیابی خواهد شد:

○ **آزمون تشریحی:** در این قسمت دانشجو بر اساس کوئیز، امتحان میان ترم و امتحان پایان ترم که به صورت کتبی برگزار خواهد شد ارزشیابی خواهد شد.

❖ **ارزیابی مستمر در طول ترم:** در این قسمت دانشجو بر اساس تکالیفی که در طول ترم تحصیلی در اختیار وی قرار می گیرد و نمره سخنرانی که در طول ترم ارایه خواهد نمود بطور مستمر مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.

❖ نحوه محاسبه نمره کل

○ نمره کل بر اساس ۱۰ درصد حضور منظم و مرتب در کلاس و ارزیابی کلاسی، ۲۰ درصد سخنرانی ارایه شده در طول ترم، ۲۰ درصد امتحان میان ترم و ۵۰ درصد امتحان پایان ترم خواهد بود.

*** دانشجو باید حد اقل ۵۰ درصد نمره کل پایان ترم را اخذ نماید تا قبول محسوب شود.

❖ مقررات

- حداقل نمره قبولی: ۱۰ از بیست
- تعداد دفعات مجاز غیبت در کلاس: بر اساس دستور العمل معاونت آموزشی برای یک درس

دکتر سید مرتضی شمشیرگران

استادیار اپیدمیولوژی

گروه آمار و اپیدمیولوژی

دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تبریز